

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EPI CENTAR
Economy · Planning · Innovation
Your partner of choice

РЕПУБЛИКА МАКЕДОНИЈА
МИНИСТЕРСТВО ЗА ФИНАНСИ
БИРО ЗА ЈАВНИ НАБАВКИ
ОКОПЈЕ

Примено:	02.03.2018		
Орг. Един.	Број:	Прилог:	Вредност:
	<i>Not</i>		

Предлози за нацрт текст на Закон за јавни
набавки

Проектот на УСАИД - „Партнерство за
подобра бизнис регулатива“

СТОПАНСКА КОМОРА
НА МАКЕДОНИЈА
ECONOMICS CHAMBER
OF MACEDONIA

СОЈУЗ НА СТОПАНСКИ
КОМОРИ НА МАКЕДОНИЈА
ВОДЕЧКА МАКЕДОНСКА ДЕЛОВНА МРЕЖА

USAID
FROM THE AMERICAN PEOPLE

EPI CENTAR
Economy · Planning · Innovation
Your partner of choice

Скопје, Март 1 2018

Почитувани,

Проектот – „Партнерство за подобра бизнис регулатива”, финансиран од страна на УСАИД се имплементира од страна на Друштвото за услуги и трговија ЕПИ ЦЕНТАР Интернационал ДООЕЛ Скопје во партнерство со Стопанска Комора на Македонија, Стопанска Комора на северозападна Македонија, Стопанска комора за информатички и комуникациски технологии – МАСИТ и Сојуз на Стопански Комори на Македонија.

Како дел од предвидените активности во рамки на Проектот досега се одржаа инфо сесии во Скопје и Струга на тема на: „Реформи во јавните набавки со посебен осврт на нацрт текстот на Законот за јавни набавки”. На овие настани беа присутни сите засегнати страни околу 200 компании од бизнис заедницата, експерти во таа област, институции и коморите како имплементатори на Проектот. Информативните настани претставуваа можност за информирање на бизнис заедницата во Република Македонија и претставување на Нацрт текстот на Законот за јавни набавки, како и можност за да се слушне мислењето на бизнис заедницата и да се земат во предвид нивните ставови и предлози во однос на промените на Законот за јавни набавки.

Воедно имплементаторите на Проектот, организираа консултативни средби со претставници на клубови и здруженија во рамките на сопствените структури на кои се добија многу совети по однос на предложениот нацрт текст на новиот Закон за јавни набавки.

Во рамките на Проектот на УСАИД формирана е работна група со претставници од коморите која е задолжена за разработување идентификуваните проблеми утврдени на инфо сесиите. Во рамки на работната група составена од претставниците на четирите комори партнери во имплементацијата на Проектот на УСАИД се одржа и работна средба со претставници од Бирото за јавни набавки каде претставниците на коморите ги изнесоа досега идентификуваните проблеми и предлог решенијата, а претставниците на Бирото за јавни набавки дадоа придонес преку објаснување на одредбите од нацрт текстот на Законот за јавни набавки.

Во прилог Ви ги доставуваме идентификуваните проблеми и предлог решенијата како заеднички став на коморите партнери во имплементацијата на Проектот на УСАИД за дополнување на Нацрт Законот за јавни набавки и се надеваме на Ваша соработка во процес на креирање на новиот Законот за јавни набавки и зајакнување на јавно-приватниот дијалог во државата.

СТОПАНСКА КОМОРА
НА МАКЕДОНИЈА
ECONOMIC CHAMBER
OF MACEDONIA

СОЈУЗ НА СТОПАНСКИ
КОМОРИ НА МАКЕДОНИЈА
ВОДЕЧКА МАКЕДОНСКА ДЕЛОВНА МРЕЖА

Предлози за Дополнување на Нацрт Законот за Јавни Набавки

Одредба од Нацрт-Законот за Јавните Набавки	Дефиниран проблем	Предлог
Член 36 - Став 3 и Став 4	ДОВЕРЛИВОСТ - Во членот 36, став 3 и став 4 се дефинира поимот "Деловни тајни" и стои дека "Економскиот оператор може, врз основа на закон, друг пропис или општ правен акт да означи одредени податоци за тајни, вклучувајќи ги техничките или трговските тајни содржани во понудата или пријавата за учество, под услов да го наведе правниот основ врз основа на кој истите се означени за тајни."	Согласно истото, сметаме дека нема потреба с за донесување на подзаконски акти / правилници за посебни сектори, со кои ќе спречиме да се појават можности за откривање на сите деловни тајни и спецификации, кои се многу сензитивни во областа на ИКТ технологиите, со што можат да се откријат од други страни сите поединечности за услугата која се дава.
Член 39 – Гаранција на понудата	Согласно членот 39 (Гаранција на понудата), договорниот орган бара гаранција на понудата во вид на банкарска гаранција или изјава за сериозност на понудата и тоа го наведува во тендерската документација. Проблемот го наставя во ставот 2, каде се доделува дискреционо право на договорниот орган, по своја оценка, да бара банкарска гаранција или изјава за сериозност на понудата. Понатаму, законодавецот прописува дека врз основа на неисполнување на условите од тендерот, има право на негативна референца. Прашањето за негативната референца е многу дискутабилно прашање, во секој случај горливо, а дополнително отоварувајќо поради фактот што гледајќи компаративно на работите, истото не се применува во правото на ЕУ. Понатаму, ставот б нели: Доколку дојде до наплата на банкарската гаранција на понудата, односно до префрлување на изјавата за сериозност на понудата, договорниот орган во ЕСН објавува негативна референца што резултира со исклучување на предметниот понудувач од сите идни постапки за јавни набавки во период од шест месеци од денот на објавувањето.	Стоиме на мислење дека законодавецот треба да ги пропише строго случаите кога се бараат банкарска гаранција и изјава за сериозност, или и двете, со цел да не се воспостави погреша пракса во спроведувањето на законот, а гаранциите преставуваат дополнително отоварување на економските оператори, посебно операторите од микро и малите компании или новите компании кои бараат шанса за добивање на пазарот. Една алтернатива од предложените е во согласност со препораките на СИПМА и гарантираното право на работа согласно Уставот на РМ член 32, овде треба ставот да се дополни со "кај Договорниот орган што ја издал негативната референца." Тогаш ќе имаме дополнително уложување на негативната референца и можеби создавање на подобри услови за натпревар на пазарот, а сепак во законските рамки и со почитување на одредбите од законот.
Член 39 – Гаранција на понудата	Да се внесе максимален праг на износ (процентуален) до која висина може да се бара гаранција на понудата. Односно, да се врати одредбата од важечкиот Закон каде се предвидува доставување на гаранција на понудата најмногу до 3% од вкупната вредност на договорот. На тој начин нема да им се дава дискреционо право на договорните органи, во поглед на определувањето на најината висина, бидејќи истата претставува доста голем финансиски товар за економските оператори во фазата на тендерирање. Потребно е да се прецизира во кои случаи договорниот орган може да бара гаранција на понудата, а во кои случаи изјава за сериозност, со што договорните органи нема да имаат широки дискрециони овластувања за одлучување кој инструмент ќе го предадат во тендерската документација и со тоа да ги нарушат начелата на кои почиваат јавните набавки.	Во член 39, по став 1, да се додаде нов став 2, кој да гласи: "Висината на банкарската гаранцијата на понудата може да изнесува најмногу до 3% вредноста на договорот за јавна набавка." Ставовите од 2 до 7, стануваат ставови од 3 до 8. Во член 39, став 2, да се измени и да гласи: "Договорниот орган бара изјава за сериозност кај набавката од мала вредност и кај набавката со вредност до 50.000 евра."

Одредба од Националниот законот за јавните набавки	Дефиниран проблем	Предлог
Член 39 - Гаранција на понуда	Во однос на објавувањето на негативните референци, голем дел од бизнис заедницата смета дека истото е оправдано затоа што на тој начин се стимулираат компаниите кои ги следат правилата и се поттикнува конкуренцијата. Забележително е во насока дека треба да се допрецизираат условите кога може да се изврши наплата на банкарската гаранција и објавување на негативната референца.	Членот 39, став 5 да се промени на начин што во целост да се избрише алинеја 2, односно неприфаќањето на барањето од страна на комисијата за исправката на аритметичка грешка, да не е причина за наплата на банкарската гаранција и Членот 39, став 5, алинеја 4 да се допрецизира, дополнително во насока дека договорниот орган ќе ја наплати банкарската гаранција доколку понудувачот не го потпише Договорот за јавна набавка согласно условите од тендерската документација, доставената понуда и договорот, но под услов Договорот да бил понуден и бил составен дел на тендерската документација.
Член 39, 40, 41	Да се разгледа можноста да се воведат уште еден инструмент за обезбедување, а тоа е полиса за осигурување, со тоа што ќе се остави можност договорниот орган да одлучи дали ќе бара банкарска гаранција или полиса за осигурување и тоа ќе го наведе во тендерската документација. Полисата за осигурување да биде во исти износи како и банкарската гаранција (за понудата, за квалитетно извршување на договорот, за авансно плаќање). Со тоа ќе се изедначат правата на финансиските институции банките и друштвата за осигурување по однос на продукти кои ги нудат за обезбедување во посталките за јавни набавки, а со оглед дека еден од продуктите на друштвата за осигурување е Класа 15 – осигурување на гаранции, осигурување кое ги покрива и директно или индиректно гарантира за исполнување на обврските на должниците, согласно член 5, став (1), точка 15 од Законот за супервизија на осигурување.	Во наведените членови соодветно да се додаде како опциона можност да се бара или банкарска гаранција или полиса за осигурување.
Член 40, став 5 - Гаранција за квалитетно извршување на договорот	Во Член 40 (Гаранција за квалитетно извршување на договорот), Став 5 се пропишува гаранцијата за квалитетното извршување на договорот. Сметаме дека ставот 5 треба да трпи дополнување во насока на почитување на нормативно правните одредби и правила за гарантните услови, согласно меѓународните правила и трговски узанси.	Согласно кажаното, сметаме дека текстот од став 5, треба да се дополни со "и не е поврзана со гаранцијата и гарантните услови кои се издаваат за квалитетот и функционалноста на работите, стоките и услугите."
Во Член 41, став 2 - Гаранција за авансно плаќање	Во Член 41 (Гаранција за авансно плаќање), Став 2, стои дека договорните органи од класичниот јавен сектор, авансот не може да биде поголем од 20% од вредноста на договорот. Согласно ЕУ практики и директиви, сметаме дека овде треба да стои 40% од вредноста на договорот, со цел ефектуирање на квалитетот на извршениот договор и финансиска сигурност на економскиот оператор.	Согласно ЕУ практики и директиви, сметаме дека овде треба да стои 40% од вредноста на договорот, со цел ефектуирање на квалитетот на извршениот договор и финансиска сигурност на економскиот оператор.

Одредба од Нацрт-заколот за јавните набавки	Дефиниран проблем	Предлог
Член 55 - набавка од мала вредност	Членот 55 (Набавка од мала вредност) од Нацрт законот за јавните набавки остава простор за дискреционо право на избор на одредени понудувачи, поради преширокоста на вредностите прагови кои се наведени. Првентивно, со ставот 1 од членот 55, законодавецот прави дистинкција помеѓу проценетата вредност за услуги и работи, што според компаративното право на ЕУ, е погрешна стратегија. Пенатаму, во став 2 од членот 55, се остава големо дискреционо право на Договорниот орган да избора помеѓу правото да објави јавен оглас за набавка или истото да го спроведе преку електронскиот пазар на набавки од мала вредност. Соодветно на истото, оваа одредба остава простор за корупција и несоодветно работење. Аналогно на промишаното во ставот 2, ставот 4 пак, надополнувајќи го вели: (4) Во случаите од ставот (2) алинеја 2 на овој член, договорниот орган избира најмалку три економски оператори кои имаат понудено свои производи или услуги на електронскиот пазар на набавки од мала вредност согласно со утврдените потреби, при што ја избира најповолната. Според ставот 4, а во врска со ставот 2 од членот 55, се гледа дека овака нема простор за транспарентно и законски извршување на набавките од мала вредност за услуги, при што бараме услугите да се исклучат. Овде законодавецот не оставил простор за логично поставување и спроведување на набавките за услуги, поради фактот што бара "економски оператори кои имаат понудено свои производи или услуги на електронскиот пазар на набавки од мала вредност согласно со утврдените потреби", а истото не е логички можено поради природата на услугите и техниката/посебноста на нивното изготвување како финален производ.	Барането е да се допрецизира ставот 2 од членот 55 затоа што на овој начин како што е регулирано се остава големо дискреционо право на договорниот орган при избор на начин на доделување на договорите. Дали ќе се објавува оглас за набавка или набавката ќе се врши преку електронски пазар исто така треба да се дефинира помкут - електронски пазар и начинот и условите на функционирањето, да се исклучи набавката на услугите преку електронскиот пазар и истиот да се впроменува само за набавка на стоки и одредени работи, услугите се специфични и бараат дефинирање и соодветна документација за да се достигне стандардот на исполнување на истата и не е дефинирана и физички достапна како работите и стоките.
Член 59, став 3 - Електронска аукција	Во членот 59 (Електронска аукција) став 3, не прави поединечна и стриктна дистинкција за потребните за користење на електронската аукција. Наведено е дека Електронска аукција не се користи кај јавните набавки на одредени услуги или работи чиј предмет се интелигентуални услуги, како што е проектирање на градови, кои не може да се рангираат со методите за автоматска евалуација. Го поставуваме следствено логичното прашање – Дали само проектирање на градови се смета за интелигентуална услуга пер се, која ги исклучува другите, или интенцијата на законодавецот е да ги долови интелигентуалните услуги како такви.	Да се прецизира ставот 3 од член 59 на начин што јасно и експлицитно ќе се наведе дека електронската аукција нема да се користи кај набавките на услугите поради нивната специфичност
Член 60 - Електронски каталог	Членот 60 (Електронски каталог) од нацрт законот, го промишува поднесувањето на понуди во форма на електронски каталог или понудата да вклучува електронски каталог. Истиот е нејасен и сметаме дека треба да се допрецизира во насока на поединечно проектирање на предвидените услови за учество на економските оператори кои нудат работи, услуги или стоки.	Стоиме на ставот дека законодавецот треба да направи дистинкција и строго да ги дефинира условите за можностите кога би се користела електронската аукција односно, подетално и строго да ги дефинира случаите кога би се користел електронскиот каталог и истиот да го ограничи на стоки и работи, поради специфичноста која следи кога станува збор за услуги.
Член 73, став 8 Квалификациски системи	Во текстот на Член 73 (Квалификациски системи), Став 8, се промишува времетраењето за прима во квалификацискиот систем, при што оценувањето на способноста ќе се спроведе во најкуќ можен рок, за кој рок е пропишано време од шест месеци.	Сметаме дека на овој начин негативно се влијае врз успешноста на работата на компаниите и сметаме дека рокот за оценувањето на способноста на економскиот оператор треба да биде во време не подолго од два месеци.

Одредба од Нацрт-законот за Јавните набавки	Дефиниран проблем	Предлог
Притов, низ ставовите во целиот член се наведува поимот "ЕКВИВАЛЕНТНО". Овој поим не ја доловува вистинската слика и потреба за учество и реализација на тендерот. Во лексикографските речници поимот „ЕКВИВАЛЕНТ“, е математичка вредност и потекнува од латинскиот зборот „aequivalens – аequivalens“, и означува еднаков по вредност, „Еквивалент“, - првот дел на зборот означува еднакво, на ист начин, а второт дел „валет“, означува да вреди. Од ова произлегува дека не треба да се мешаат поимите „ЕКВИВАЛЕНТЕН“, и „КОМПАТИБИЛЕН“, затоа што се дијаметрално спротивни поими. Да се овозможи на договорниот орган со јасна дистинкција да избере дали набавката се однесува за оригинални производи или за компатибилни производи. - Согласно дефиницијата од член 2, став 30, поимот „Еквивалентно“ значи дека понудената стока или услуга има исти или подобри технички карактеристики од тие наведени во техничката спецификација на предметот на набавка. Согласно наведеното, поимот „Еквивалентно“ треба да биде заменет со поимот „Компатибилно“ поради едноставна причина - Ако веќе се сака да се постигне можност за набавка производ од повеќе производители и/или добавувачи тогаш треба да има опција за набавка само на оригинален производ од познат производител, со тоа што би се „натпреварувале“ понудувачите со пониска цена; и/или да се остави можност за набавка на производ кој не е од еден производител, но да се нудат производи од различни производители, но со идентичен квалитет и квалитативни карактеристики (никако еквивалентен). Пример, може да стои за производ или услуга изразот и условот "или еквивалентно" (пр. Еден оригинален тонер од конкретен производител не може да има свој еквивалент, може да биде само копија или клон). Ако не се бара еден оригинален производ од еден производител, тогаш треба да се бара производ со идентични квалитативни карактеристики споредени со оригиналниот производ.	Конкретно оваа одредба, почитувајќи lex specialis законите, треба да биде примажана во насока на следниот предлог: "Договорниот орган, согласно посебно дефинираните подзаконски акти/правилници за соодветни дејности, може во техничките спецификации да одреди дали ќе бара пренос на правата за интелектуална сопственост, што не би ги вклучувало правата за интелектуална сопственост кои произлегуваат од комерцијално достапни производи и услуги, производи и услуги веќе во сопственост на носителот и/или производи и услуги претходно развиени од носителот на набавката/понувањат." Во зависност од предметот на јавна набавка на Услуги за изработка и дизајнирање на софтверско решение, договорниот орган има право да во техничката спецификација побара пренос на правата на интелектуална сопственост и истиот може да добие: - пренос на неограничено, бесплатно, не исклучиво и неотповикливо право на Договорниот орган да го користи и менува програмскиот код на софтверското решение даден во бинарна форма од Носителот на набавката, на некомерцијална основа и исклучиво за свои потреби, само во случај кога софтверот бил развиен специјално за Договорниот орган од страна на Носителот на набавката; или - записан од депониран програмски код на софтверското решение даден во бинарна форма како нотарски депозит, каде е наведено дека овластеното лице од страна на Договорниот орган може да го подигне програмски код софтверското решение даден во бинарна форма и користи неограничено, бесплатно, неисклучиво и неотповикливо право на Договорниот орган да го користи и менува програмскиот код на софтверското решение даден во бинарна форма од Носителот на набавката, на некомерцијална основа и исклучиво за свои потреби само ако настапил еден од следниве случаи: 1. Носителот на набавка го запрел развивањето или одржувањето на апликативниот софтвер со што се потардува со изјава потпишана од овластеното лице од страна на Носителот на набавката; 2. Ако над Носителот на набавката се отворила стечајна или ликвидациона постапка што се потврдува со документ издаден од надлежна институција за издавање на таква постапка; 3. Ако бројот на вработени лица кај Носителот на набавката кои работат на одржување на апликативниот софтвер станал помал од 3 (три), што се потврдува со изјава од овластеното лице од страна на Носителот на набавката; По склучувањето на договорот за јавна набавка, Договорниот орган и Носителот на набавката ги задржуваат исклучивите материјални авторски права на сите претходно постоечки права на интелектуална сопственост, вклучувајќи, но не ограничувајќи се на софтверски апликации, патенти, трговски марки, трговски тајни и know-how. При употребата на софтверски компоненти од трети страни во измените, дополнувањата и надградбите на програмскиот код на софтверското решение - предмет на јавна набавка, авторските права на било која употребена софтверска компонента и/или софтверска лиценца од трета страна ќе биде предмет на условите на компонентата и/или лиценцата дадена од третата страна.	Дополнително, во истиот член 80, став 3, законодавецот остава правна празнина за дополнително и субјективно толкување на поимот интелектуална сопственост. Во став 3 од Нацрт законот се вели: "Договорниот орган може во техничките спецификации да одреди дали ќе бара пренос на правата за интелектуална сопственост."
Член 80, став 3	Член 80, став 3	Член 80, став 3

Одредба од Нацрт-Законот за Јавните Набавки	Дефиниран проблем	Предлог
Член 93 - критериуми за избор на економски најповолна понуда	Реализацијата на јавните набавки врз основа на цената, а пред сè и квалитетот е од особено значење за спроведување на набавките во Република Македонија во насока на обезбедување на најсоодветна услуга и/или призива од страна на понудувачот како и од страна на корисникот. Взаемноот однос на цената и квалитетот несомнено ќе обезбедат најдобра вредност на јавната набавка во интерес на сите страни во овој процес. Новиот Закон за јавните набавки во член 93 утврдува дека договорниот орган го доделува договорот за јавна набавка врз основа на економски најповолната понуда и во таа насока се предвидува најдобар однос помеѓу цената и квалитетот и позитивно ќе влијае на бизнис секторот во Република Македонија. Во оваа насока, напоменуваме дека остварувањето на јавната набавка во секој економски сектор е специфична и се врзува за одредени аспекти на конкретен сектор и во таа насока и нацрт законот во член 93 го почитува наведеното и предвидува одредени специфичности за конкретни сектори како ИТ, прехранбена индустрија, кои треба да се прошират.	Сметаме дека воведувањето на концептот економската најповолна понуда е позитивно, но негова реална и целосна реализација со позитивен ефект ќе се спроведе единствено доколку се направат критериуми за избор на најповолна понуда во конкретни сектори засебно како: услуги, ИКТ, градежништво, земјоделство, здравство, туризам, трговија, индустрија. Потребно е да се донесат подзаконски акти кои детално ќе ги утврдат критериумите подзаконските акти да се подготват во соработка со претставници на бизнис заедницата од конкретниот сектор кои ќе укажат за особеностите во јавните набавки за соодветниот сектор. Врз основа на наведеното, предлагаме во нацрт законот, во член 93 да се воведат нов став број 11 кој ќе гласи "Критериумите за избор на економската најповолна понуда во секторите услуги, ИКТ, градежништво, земјоделство, здравство, туризам, трговија, индустрија ќе бидат уредени со подзаконски акти кои ќе ги донесе министерот за финансии".
Членот 95, став 1 Невообичаено ниска цена	Во членот 95 од Нацрт законот (Невообичаено ниска цена), во ставот 1 кој гласи: (1) Договорниот орган бара од економскиот оператор, во примерен рок не пократок од пет дена, да ја објасни цената или трошокот наведен во понудата, доколку смета дека понудата содржи невообичаено ниска цена во однос на стотице, услугите или работите што се предмет на набавка или доколку постои сомнеж дека договорот ќе биде извршен. Договорниот орган, во секој случај бара објаснување на цената доколку вредноста на понудата е за повеќе од 50 проценти пониска од просечната цена на прифатливите понуди и е за повеќе од 20 проценти пониска од следната рангирана понуда, во случај да има добиено најмалку три прифатливи понуди. - Претставниците на ИКТ секторот ги интересира начинот на рангирање на наведените проценети вредности и од каде потекнуваат основите за рамковно заклучување на вредностите на помудените цени според горе кажаното, односно на која Методологија се темели пресметувањето на цените за дадените услуги.	Дополнително, во делот на ЗН кој се однесува на жалбената постапка, да се разработи егзактна одредба со која на Државната комисија за одлучување по жалби за јавни набавки ќе и биде дадена недоволна можност да носи одлуки со кои ќе може првостепената постапка да ја врати директно во фаза на евалуација, со насоки за отстранување на недостатоците од претходната првостепената постапка. Врста: неоправдано ниска цена Да се дополни соодветната одредба дека ако за некоја понуда се утврди дека има неоправдано ниска цена, Договорниот орган ќе ја прифати по автоматизам следната најниска прифатлива понуда.
Член 106 - став 3 (Извршување на Договорот),	Во Член 106 (Извршување на Договорот), став 3, законодаваецот не запознава со помикот "договорност на договорните страни за исполнување на договорните обврски". Дополнително ставот 2, му дава право на договорниот орган да врши контрола дали извршувањето на Договорот за јавна набавка или рамковната спородба е во согласност со условите утврдени во тендерската документација и во избраната економски најповолна понуда. Документација и во избраната најповолна понуда.	Согласно наведеното, сметаме дека во овој член треба да постои и став кој ќе го заштитува економскиот оператор и правично ќе ги подели обврските и правата помеѓу договорниот орган и економскиот оператор, односно, сметаме дека законодаваецот ќе го обврзе Договорниот орган да реализира минимум 80% од договорните количини на стоки и услуги кои се предмет на јавната набавка.
Член 106 (Извршување на Договорот),	Во членот 106 од нацрт Законот за јавните набавки е предвидена обврска за извршување на Договорот за јавна набавка, и надлежност на договорниот орган да врши контрола дали извршувањето на Договорот за јавна набавка или рамковната спородба е во согласност со условите утврдени во тендерската документација и во избраната економски најповолна понуда. Меѓутоа, во нацрт текстот не е предвидена обврска за средене спроведувањето на Договорот и објавување на некаков вид на извештај за соодветна реализација на секвој испорака или во целост Договорот за јавна набавка.	Оттука, со цел почитување на начелото на транспарентност, во текстот на законот треба да се предвидат одредба која: прво определува некој орган кој нема да има конфликт на интереси за да врши надзор над спроведувањето на Договорот за јавна набавка и ќе состави досие (како во член 118) за текот на постапката за извршување на Договорот, и второ по завршување на сите обврски на Договорот договорниот орган да објавува конечен извештај со податоци за извршеното плаќање и за начинот на извршување на Договорот за јавна набавка од страна на економскиот оператор.

Одредба од Нацрт-законот за Јавните набавки	Дефиниран проблем	Предлог
Член 107- (Подизведување)	Од причина што подизведувачите во посебните договори за јавни набавки (стоки и услуги) различно се подразбираат не може да се подведат под исти ограничувања дадени во членот 107. Овие услови треба да бидат уредени со тендерската документација каде уредно за секоја јавна набавка може да се утврди различен процент на учество на подизведувачи. Ваквото уредување ќе предизвика ограничување на учество на компаниите и кај сложените јавни набавки каде се јавува потреба од ангажирање на подизведувачи во поголем процент од предавдениот (30%), па во тој случај истиот нема да биде применлива.	Во член 107, став 3, во алинеја втора зборовите: „чиј вкупен удел не смее да надмине 30% од вредноста на договорот за јавна набавка без вклучен ДДВ“, да се бришат.
Член 107- (Подизведување)	Нацрт Законот во член 107 ретуира дека понудувачот може дел од договорот за јавна набавка да го подели на подизведувачи и покатаму одредува дека при воведување еден или повеќе нови подизведувачи вкупниот удел не смее да надмине 30% од вредноста на договорот за јавна набавка. Земено за пример, градежниот сектор во Република Македонија е двигател на националната економија и посредно стимулира развој и на средни гранки кои соработуваат со македонските градежни компании да се стимулираат за реализација на идни инвестиции со нивна заштита односно како домашни компании кои директно допринесуваат за економски раст во процесот на јавните набавки да не бидат ангажирани како подизведувачи што е најчеста пракса, туку и како изведувачи на инфраструктурни проекти и/или останати услуги.	Предлагаме да кога во јавните набавки како понудувач се јавува странска компанија, нејзиното учество на набавката да биде овозможено со задолжително учество на македонска компанија преку нивно партнерство (конзорциум). На овој начин ќе се овозможи принцип на еднаквост и пристапност да и странските компании понудат услуги на пазарот на македонските јавни набавки, но истовремено тоа го направат со македонска компанија која пак од ова партнерство ќе воведат во своите услуги новитети од странските пазари, ќе се овозможи пренос на know-how и на тој начин ќе се придонесе дополнително за унапредување на економијата и конкурентноста на компаниите. Исто така, доколку се јави случај во кој странска компанија се јавува како понудувач за одредена набавка за која пак македонска компанија нема доволно компетенции, законот да предвидува исклучок и дозволи учество на странската компанија со напомена да ова не биде дискреционо право на договориот орган туку точно утврдено. Вра основа на наведеното, предлагаме во нацрт законот во член 10 да се додаде нов став број 10 кој ќе гласи: "Во постапките за јавни набавки странски компании може да учествуваат само во партнерство со економски оператор регистриран во Република Македонија, освен во случај кога за соодветна јавна набавка економскиот оператор регистриран во Република Македонија не ги исполнува условите за конкретната набавка".
Член 132 - Рокови за изјавување на жалба	Во членот 132 (рокови за изјавување жалба во отворена постапка, поедноставена отворена постапка и набавка од мала вредност) од нацрт законот се пропишани рокови кои се кратки и кои течат од објавување на огласот за јавна набавка, а не од денот на затворањето на истата. Исто така, не се работи за работни денови, туку за денови. Со оглед на фактот, доколку на пример, во петок попладне биде објавен оглас, истиот ќе биде затворен во понеделник и со тоа се создаваат лоши услови за работа и напредување на пазарот, како и услови за фаворизирање на поедини компании и не се даваат соодветни услови за пробивање на помалите компании. Сепак, мора да се земе во предвид финансискиот импакт на спроведувањето, односно во мали и микро претпријатија кои се типично занитересирани за исполнување на набавки од мала вредност, нема посебно назначено лице за следење на огласите за јавните набавки и со тоа, може да се случи пропуштање на истите, кое според законот би се дефинирано како неажурност, а во реалноста е неможност поради кратките рокови.	Роковите би помогнало доколку се изразени во работни денови, наместо денови, посебно кога зборуваме за набавките од мала вредност. Таму рокот е 3 дена, не 3 работни дена. Дополнително, со Став 2 од членот 132, во кој се вели: "Жалителот кој пропуштил да изјави жалба во однос на одредбите од ставот (1) на овој член, нема право на жалба во подолжната фаза на постапката за истиот правен основ." е легален начин да се ускрати правото на жалба за набавките од мала вредност. Значи, поради пропуштањето на рокот од 3 дена, економскиот оператор е ускратен од правото на жалба во текот на целата постапка. Дотолку повеќе, во Ставот 3 од членот 132, законодавецот дополнително ги ускратува правата за жалба и ставот 3 вели: "(3) По исклучок од ставот (1) на овој член, жалба кај набавката од мала вредност која се спроведува преку електронскиот пазар за јавни набавки не е дозволена." Овде само би потсетиле дека правото на жалба е уставно загарантирано право и бараме бришење на противустановите одредба, кои само можат да нанесат штета на бизнисот. Притоа, потсетуваме дека најголем дел од набавките во Република Македонија се набавки од мала вредност и потсетуваме дека вредноста на набавките од мала вредност е покрената. Со тоа, јасно е дека законодавецот треба да ги преиспита одредбите со кои би имал директно негативно влијание на пазарот.

Одредба од Нацрт-законот за јавните набавки	Дефиниран проблем	Предлог
Членот 142 - (Постапување на Договорниот орган во врска со жалбата) В.В. Член 147 (Дејство на жалбата)	Согласно членот 142 од нацрт законот за јавните набавки, договорниот орган има рок од 5 дена за да ги достави сите документи до Државната комисија, и ги набројува сите документи кои се доставуваат, според тоа кои му се доставни на договорниот орган. Во врска со членот 147, каде се пропишува Дејството на жалбата, сепак, законодавецот остава можност за продолжување на постапката и склучување на договорот, согласно Ставот 2 и Ставот 5 од член 147.	Аналогно на кажното, а согласно одредбите во Членот 142 (Постапување на договорниот орган во врска со жалбата) смеѓаме дека треба да се вклучи одредба со која ќе се предвиди задолжително како дел од Извештајот за спроведената постапка и изборот на носител на јавната набавка, со одлуката за избор на најповолен понудувач задолжително е потребно да се доставуваат: - извештајот од евалуацијата - комплетната понуда на најповолниот понудувач На тој начин, со т.н. "директна конфронтација на предметни/компани кои аплицираат на тендерот", ќе се овозможат реални и коректни услови за објалување на изборот на основа достапни податоци.
Член 164 - Предмет на претходна контрола	Потребно е да се овозможи Бирото за јавни набавки да врши претходна контрола на било кој оглас и тендерска документација и по барање на стопанските комори	Во член 164, став 6, алинеја 2, по зборовите: „јавна институција“ да се додаде запишка и зборовите: „стопански комори“.
ЗГОЛЕМУВАЊЕ НА ТРАНСПАРЕНТНОСТ НА ПОСТАПКИ	Со цел да се зголеми транспарентноста на постапките и спроведувањето на законот се предлага:	Да се врши објалување на склучените Договори за јавна набавка Да се врши објалување на Анексите на Договорите за јавна набавка, Да се објалуваат реализираните Договори со извештај за извршувањето на Договорите, Да се објалуваат податоци за времето на исплата по однос на договорот од страна на договорните органи, членот 74 треба да се дополни на начин што треба да се утврди во кој рок пред објалување на набавка договорниот орган може да се врши измената или Дополна на планот, Во членот 74 да се предвиди објавка за Договорниот орган евентуалната извршена измена или Дополна на планот да се објави во ЕСЈН се со цел да се зголеми транспарентноста и зголемувањето на конкурентноста

